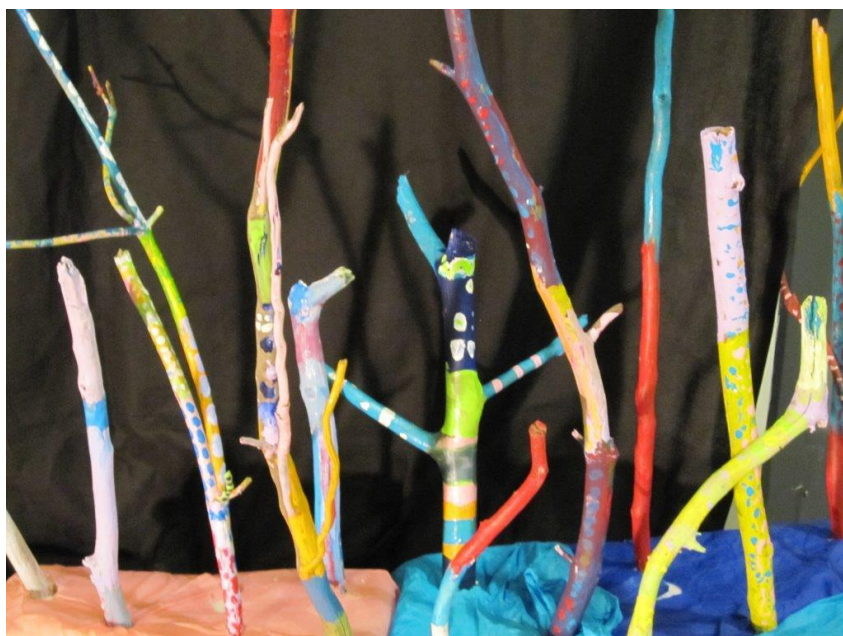

Lempäälä-Vesilahti-Nokia-Pirkkala
Taiteen perusopetus
(laki 633/1998 ja asetus 813/1998)
Lasten ja nuorten Käsityö ja Kuvataide

PIRKAN OPISTO

OPETUSSUUNNITELMA

Visuaalisten taiteiden yleinen oppimäärä

Lasten ja nuorten kuva- ja käsityön taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma

Visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän opetussuunnitelma, joka täyttää taiteen perusopetuksen laissa ja asetuksessa ((laki 633/1998 ja asetus 813/1998) määrätyt tehtävät ja tavoitteet, on laadittu Pirkan opistossa visuaalisten taiteiden kuvataiteen ja käsityön suuntautumisvaihtoehdoista valtakunnallisten opetussuunnitelman perusteiden (OPH, määräys 11/011/2005) pohjalta niitä täsmentäen ja soveltaen paikallisiin olosuhteisiin.

Tämä opetussuunnitelma on hyväksytty Nokian kaupungin kasvatus- ja opetuslautakunnassa 27.5.2014 ja otetaan käyttöön 1.8.2014.

SISÄLTÖ

1 LASTEN JA NUORTEN VISUAALISTEN TAITEIDEN PERUSOPETUS PIRKAN OPISTOSSA	1
1.1 Toiminta-ajatus.....	1
1.2 Arvot.....	1
1.3 Visuaalisten taiteiden perusopetuksen yleiset tavoitteet	2
1 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN	2
2.1 Oppimiskäsitys	2
2.2 Opiskeluympäristö ja työtavat	3
2.3 Oppilasvalinta.....	4
2.4 Henkilökohtainen opetussuunnitelma	4
2.5 Opintojen hyväksi lukeminen	4
2.6 Yhteistyö	5
3 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS.....	5
3.1 Opetuksen tarjonta.....	5
3.2 Opetuksen rakenne ja laajuus	5
4 OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT.....	6
4.1 Visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet	6
4.3 Kuvataiteen keskeiset sisällöt	7
4.4 Käsityön taiteen keskeiset sisällöt	8
5 ARVIOINTI	10
5.1 Oppilasarviointi.....	10
5.2 Todistus.....	10
LIITE 1 Käsityön opintokokonaisuudet.....	102
LIITE 2 Kuvataiteen opintokokonaisuudet	103

1 LASTEN JA NUORTEN VISUAALISTEN TAITEIDEN PERUSOPETUS PIRKAN OPISTOSSA

1.1 Toiminta-ajatus

Visuaalisten taiteiden perusopetusta annetaan Pirkan opistossa lapsille ja nuorille kuvataiteen ja käsityön suuntautumisvaihtoehtojen mukaan. Pirkan opisto voi järjestää visuaalisten taiteiden varhaisiän opetusta alle kouluikäisille.

Visuaalisten taiteiden opetussuunnitelma koostuu kuvataiteen ja käsityön omista sekä alojen yhteisistä opintokokonaisuuksista (esim. värioppi, sommittelu) ja kummankin työtapoja ja ilmaisukeinoja yhdistävistä opintokokonaisuuksista, työpajoista ja teemoista.

Visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän opetus on tavoitteellista ja tasolta toiselle etenevää. Opiskelussa kehitetään ja syvennetään käden, silmän ja ilmaisun taitoja pitkäjänteisesti ja monipuolisesti. Opetuksen tehtävänä on luoda edellytykset elinikäiselle taiteen harrastamiselle sekä valmiudet hakeutua jatko-opintoihin.

Taiteen perusopetuksessa pyritään vahvistamaan lasten ja nuorten kokemusta osallisuudesta oman kulttuurin käden taitojen ja taiteen pitkään perinteeseen ja nyky-ilmioihin sekä kiinnostusta ja ymmärrystä muiden kulttuurien visuaaliseen maailmaan.

Yhteistyötä toteutetaan myös muiden taiteen lajien (musiikki, teatteri, tanssi) kanssa, muun muassa eri taiteenalojen välisinä projekteina.

1.2 Arvot

Pirkan opiston arvojen ytimenä ovat ihmisyyys ja tasa-arvo, elinikäisen oppimisen oikeus sekä yhteisöllisyys.

Taiteen perusopetus perustuu ihmiskäsitykseen, jossa jokainen yksilö on ainutkertainen ja toimii vuorovaikutuksessa toisten ihmisten kanssa sekä vaikuttaa aktiivisesti omaan elämäänsä. Jokaisen oppilaan kehittymistä ja oppimista tuetaan hänen omista lähtökohdistaan käsin. Luovaa ajattelua ja toimintaa ihmisen luontaisena ominaisuutena pyritään aktivoimaan ja vahvistamaan. Työskentelyprosesseissa aistihavainnot, tiedonhaku, ilmaisu, ajatukset, kokemukset ja tunteet muodostavat opintopolun matkalla valmiiseen tuotokseen tai teokseen.

Oppimistilanteissa annetaan tilaa oppilaiden omalle aktiivisuudelle, ideoille, tekemisen ja kokemisen ilolle sekä leikin elementeille. Oppilaiden luovuutta, inspiiraatiota ja ilmaisurohkeutta tuetaan opiskelun eri vaiheissa. Tavoitteena on, että ilmaistessaan itseään

taiteen keinoin oppilas oppii arvioimaan itseään ja ympäristöään sekä rakentamaan maailmankuvaansa omien kokemustensa ja kulttuuriperintönsä pohjalta.

Tavoitteena on luoda perusta lasten ja nuorten emotionaaliselle, esteettiselle ja eettiselle kasvulle. Opetuksen kautta pyritään vahvistamaan oppilaan omaa minäkuvaa, maailmankuvaa ja identiteettiä. Opetuksen tehtävänä on myös kehittää ja säilyttää niin paikallista kuin kansallistakin kulttuuria, sekä tukea oppilaan kykyä arvostaa eri kulttuureita ja toimia monikulttuurisessa yhteiskunnassa.

1.3 Visuaalisten taiteiden perusopetuksen yleiset tavoitteet

Visuaalisten taiteiden perusopetus tukee lapsen ja nuoren itsetunnon kehittymistä ja myönteisen minäkuvan muodostumista. Varhaisiän opetus luo pohjaa myöhemmille visuaalisten taiteiden opinnoille.

Oppilas harjoittelee ajatustensa ja tunteidensa ilmaisemista visuaalisin keinoin tutustumalla visuaalisen ilmaisun perusteisiin sekä kokeilemalla erilaisia materiaaleja ja työtapoja. Opinnoissa on keskeistä monipuolisten havaintojen tekeminen ja niiden käyttäminen visuaalisessa ilmaisussa. Opiskelu on kokonaisvaltaista ja toiminnallista sekä moniaistista ja elämyksellistä. Oppilas harjoittelee toisten huomioon ottamista ja työhön keskittymistä sekä omasta työtilasta ja -välineistä huolehtimista.

Museo- ja näyttelykäynnit sekä tutustuminen visuaalisten taiteiden tekijöiden ja taiteilijoiden työskentelyyn ovat osa opetusta. Tavoitteena on, että oppilas ymmärtää oman harrastuksensa merkityksen itselleen. Opetuksessa otetaan huomioon oppilaan kulttuuritaustat, ikä ja kehitysvaihe.

Henkilökunta toimii vastuullisesti voimassaolevien opetussuunnitelman tavoitteiden ja arvojen mukaisesti. Vastuullisen ilmapiirin lähtökohtana on ajatus siitä, että yhteistyöllä onnistumme paremmin. Vastuullisuus toteutuu myös opiskelijalähtöisenä toiminnan suunnitteluna. Jokainen työntekijä on omalta osaltaan vastuussa hyvän työilmapiirin ylläpitämisestä huolehtimalla esimerkiksi tilojen järjestyksestä ja turvallisuudesta.

1 OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

2.1 Oppimiskäsitys

Opetus perustuu oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen ymmärretään yksilölliseksi ja yhteisölliseksi tietojen ja taitojen rakennusprosessiksi. Tämän prosessin kautta on mahdollista muodostua syvällinen visuaalisten taiteiden ymmärrys sekä tekninen ja

taidollinen osaaminen. Myös ymmärrys kulttuurisesta osallisuudesta rakentuu visuaalisten taiteiden ymmärryksen myötä. Opiskelu on tavoitteellista ja sitoutuminen siihen pitkäjänteistä.

Opetuksessa pyritään ottamaan huomioon oppilaan aikaisemmat kokemukset ja elämykset, joiden kautta ohjataan opiskelussa aktiivisen toimijan rooliin. Oppimisessa kannustetaan aktiiviseen, tutkivaan otteeseen ja ennakkoluulottoman toiminnalliseen lähestymistapaan.

2.2 Opiskeluympäristö ja työtavat

Lasten ja nuorten visuaalisten taiteiden perusopetuksen tavoitteena on, että opiskeluympäristö tukee oppilaan kasvua ja oppimista sekä antaa hänelle onnistumisen kokemuksia. Pirkan opistossa opetus järjestetään avoimessa, myönteisessä, keskusteleavassa, oppilasta rohkaisevassa ja erilaisuutta hyväksyvässä psyykkisessä ja sosiaalisessa oppimisympäristössä. Luottamus itseen ja ryhmän keskinäisen vuorovaikutuksen antama tuki ovat tärkeitä oppimisessa, taiteellisessa prosessissa ja omaleimaisen ilmaisun kehittymisessä. Oppimisympäristö muodostuu oppilaan kasvua ja oppimista tukevista, turvallisista ja tarkoituksenmukaisista opetustiloista sekä rakennetusta ja luonnonympäristöstä, toiminta- ja kulttuuriympäristöstä, oppilaan omasta elinpiiristä ja verkkoympäristöstä.

Opetustilojen järjestelyissä ja opetusmateriaalien käytössä on otettava huomioon, että luova tekeminen ja taitojen oppiminen ovat pitkäjänteistä ja aikaa vaativaa työskentelyä. Opetusta toteutettaessa otetaan huomioon työ-, tuote- ja ympäristöturvallisuus. Oppilailla on käytössään tarkoituksenmukaiset ja laadukkaat välineet sekä monipuoliset materiaalit, jotka mahdollistavat opetussuunnitelman perusteiden mukaisen opiskelun. Oppilaat ohjeistetaan turvallisiin työtapoihin.

Oppilaalla tulee olla mahdollisuus asettaa omia tavoitteita, ja häntä tulee kannustaa työskentelemään sekä itsenäisesti että toisten kanssa läpi koko opintojen. Oppilasta tuetaan löytämään sopivia työtapoja sekä kehittämään taitoja tavoitteelliseen ja pitkäjänteiseen opiskeluun. Oppiminen perustuu tekemällä oppimiseen, suunnitelmallisuuteen sekä kykyyn arvioida omaa oppimista. Opiskeluympäristö mahdollistaa sekä yhdessä opiskelun että työrauhan.

Työtapoja valittaessa otetaan huomioon opittavan asian tai tehtävän luonne sekä visuaalisten taiteiden tekemisen prosessinomaisuus. Moniaistisuudella, mielikuvituksella ja eläytymisellä on tärkeä merkitys luovaan työhön ryhdyttäessä ja sitä toteutettaessa. Ideoiden ja luonnosten kehittelyssä hyödynnetään havainnointia, pohdintaa ja ideointia ryhmässä ja itsenäisesti. Oppimisen iloa ja oivallusten syntyä pyritään vahvistamaan teemojen ja työtapojen valinnoilla.

Luonto, oppilaan elinpiiri, ja kulttuurielämä ovat myös osa opiskeluympäristöä. Paikkakuntien erityislaatuisuus pyritään huomioimaan opetusta rikastuttavana tekijänä. Pirkan opisto pitää lukuvuoden aikana tiiviisti yhteyttä huoltajiin. Käytännön opetustyötä ja

sen tuloksia vanhemmat pääsevät seuraamaan opetusryhmäkohtaisesti sovittavina aikoina sekä opetustoimintaan kuuluvissa oppilastöiden näyttelyissä.

2.3 Oppilasvalinta

Pirkan opiston visuaalisten taiteiden opetukseen uudet oppilaat otetaan hakemusten perusteella. Mikäli hakijoita on enemmän kuin on mahdollista ottaa, oppilaat valitaan arpomalla.

Visuaalisten taiteiden opetusryhmiin on mahdollista päästä uutena opiskelijana kesken lukukauden vapautuvalle paikalle. Tällöin opiskelijan ei ole aina mahdollista saada koottua kaikkia vaadittavia opintoja ja visuaalisten taiteiden perusopintojen päättötodistusta, sen sijaan hän saa opinnoistaan osallistumistodistuksen.

2.4 Henkilökohtainen opetussuunnitelma

Opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää oppilaan edellytyksiä ja tarpeita vastaaviksi. Tällaisia tapauksia voivat olla esimerkiksi siirtyminen taiteen alasta toiseen, opintojen täydentäminen tai henkilökohtaisista toimintarajoitteista johtuvat syyt. Tällöin oppilaalle laaditaan henkilökohtainen opetussuunnitelma, jossa määritellään opiskelun tavoitteet, opiskeluaika, opetuksen toteuttamistapa, tarvittavat tukitoimet, mahdolliset suoritukset ja arviointimenettely.

2.5 Opintojen hyväksi lukeminen

Muulla suoritettuja opintoja voidaan lukea hyväksi, mikäli ne vastaavat kuvataiteen tai käsityön taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän sisältöjä ja tavoitteita. Hyväksi lukemisen edellytyksenä on oppilaan esittämä todistus suoritetuista opinnoista. Muilla taiteenaloilla hankittujen opintojen hyväksi lukemisen mahdollisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti.

2.6 Yhteistyö

Näyttely- ja museovierailut, retket ja vierailut erilaisiin kulttuurikohteisiin ovat olennainen osa visuaalisten taiteiden opetusta. Yhteistyö ympäröivän kulttuuri- ja työelämän sekä muiden oppilaitosten kanssa on myös tärkeä osa opiston toimintaa. Tavoitteena on myös jatkuva yhteistyö kodin kanssa palautteen, arvioinnin ja toiminnan kehittämiseksi.

3 OPETUKSEN RAKENNE JA LAAJUUS

3.1 Opetuksen tarjonta

Pirkan opisto antaa kuvataiteen ja käsityön taiteen perusopetusta laajennettuna arkkitehtuurin, muotoilun ja visuaalisen median opetuksen alkeisiin. Kuvataiteen sekä käsityön taiteen yleisen oppimäärän laskennallinen laajuus on vähintään 500 tuntia. Opintojen laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppituntia. Annettavan opetuksen määrä mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen sisältöjen ja tavoitteiden saavuttamisen. Oppitunteihin voi kuulua myös muuta kuin kontaktiopetusta, kuten itsenäistä työskentelyä, etäopintoja ja näyttelykäyntejä. Pirkan opisto turvaa opintonsa aloittaneille oppilaille mahdollisuuden koko yleisen oppimäärän suorittamiseen. Annettavan opetuksen määrän tulee mahdollistaa opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen. Yleiseen oppimäärään kuuluvien opintokokonaisuuksien lisäksi oppilaitos voi tarjota valinnaisia opintokokonaisuuksia, kuten vuosittain vaihtuvien teemojen mukaiset sekä vierailevien taitelijoiden pitämät opintokokonaisuudet tai eri taidealojen väliset projektit.

Pirkan opisto voi tarjota varhaisiän kuvataide- ja käsityökasvatusta alle 7 -vuotiaille. Varhaisiän opinnot 4-6 -vuotiaille eivät ole varsinaista taiteen perusopetusta, vaan valmentavia opintoja myöhempään visuaalisten taiteiden opiskeluun. Varhaisiän opinnot pohjautuvat leikinomaiseen ja eläytyvään opetukseen.

3.2 Opetuksen rakenne ja laajuus

Yleisen oppimäärän opinnot muodostuvat perus- ja työpajaopinnoista, joita on yhteensä 10: 6 perusopintokokonaisuutta ja 4 työpajaopintokokonaisuutta. Opetus tapahtuu lukuvuoden aikana viikoittain kokoontuvissa opintoryhmissä sekä itsenäisenä työskentelynä, etäopintoina, näyttelytoimintana ja -käynteinä. Yksittäiset opintokokonaisuudet voivat olla erilaajuisia ja koostua eri opintovuosina suoritetuista jaksoista. Yleisen oppimäärän opinnot koostuvat käsityön ja kuvataiteen suuntautumisvaihtoehdoista.

Opintojen rakenne

Ikä	Lukukausi	Tunnit	Opintokokonaisuus
7-8 v	syksy 14 vk x 2 h + kevät 15 vk x 2 h	28 h + 30 h = 58 h	ok 1
8-9 v	syksy 14 x 2 h kevät 15 x 2 h	28 h 30 h	ok 2
9-10 v	syksy 14 x 2 h kevät 15 x 2 h	28 h 30 h	ok 3
10-11 v v	syksy 14 x 2 h kevät 15 x 2 h	28 h 30 h	ok 4
11-12 v	syksy 14 x 2 h kevät 15 x 2 h	28 h 30 h	ok 5
12-13 v	syksy 14 x 2 h kevät 15 x 2 h	28 h 30 h	ok 6
13-14 v	syksy 14 x 2-3 h	38 h	työpaja 7
	kevät 15 x 2-3 h	38 h	työpaja 8
14-15 v	syksy 14 x 2-3 h	38 h	työpaja 9
	kevät 15 x 2-3 h	38 h	työpaja 10
		yht 500 h	

4 OPETUKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET SISÄLLÖT

4.1 Visuaalisten taiteiden yleisen oppimäärän yhteiset tavoitteet

Visuaalisten taiteiden taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetuksen tavoitteena on kehittää oppilaan taitoja toimia tietoon ja vuorovaikutukseen pohjautuvassa yhteiskunnassa. Tavoitteena on kehittää visuaalisen ajattelun taitoja niin, että oppilaalle syntyy käsitys visuaalisen ilmaisun laaja-alaisuudesta ja kerroksellisuudesta. Oman taiteellisen työskentelyn avulla oppilas voi määrittää suhdettaan luontoon ja kulttuuriin sekä ymmärtää, analysoida ja tulkita yhteiskunnassa ilmeneviä visuaalisia merkityksiä. Tavoitteena on, että oppilas opintojen myötä oppii ymmärtämään taiteen merkityksen omassa elämässään.

Visuaalisina valmiuksina oppilas oppii

- maailman jäsentämistä näkemänsä ja kokemansa avulla
- oman työskentelynsä jäsentämistä ja pohdintaa
- käyttämään ilmaisussa ajatuksiaan, mielikuviaan, tunteitaan, tietojaan ja taitojaan
- käyttämään visuaalisten taiteiden käsitteitä ja sanastoa

Ilmaisullisina valmiuksina oppilas oppii

- ilmaisemaan ajatuksiaan ja tunteitaan visuaalisesti
- ilmaisussa tarvitsemiaan taitoja ja tietoja
- käyttämään keskeisiä välineitä, työtapoja ja materiaaleja sekä soveltamaan niitä työskentelyssään
- soveltamaan taitojaan ja tietojaan oman työn suunnittelussa ja toteuttamisessa
- hakemaan vaikutteita työskentelynsä luonnosta, rakennetusta ympäristöstä, historiallisista kohteista, museoista ja näyttelyistä, muilta taiteenaloilta, tietokirjallisuudesta ja mediasta sekä visuaalisten ja muiden alojen ammattilaisilta.
- välinehuollon perusteita, materiaalien tarkoituksenmukaista, turvallista ja kestävän kehityksen mukaista käyttöä.

Kulttuurisuhde kehittyy oppilaan oppiessa

- hankkimaan tietoa oman kulttuurinsa ja muiden kulttuurien elämäntavoista, visuaalisista taiteista, niiden historiasta, nykyisyydestä ja kulttuuriperinnöstä sekä vertailemaan niitä keskenään
- arvostamaan ja arvottamaan omaa kulttuuriaan ja itselleen vieraita kulttuureita
- tuntemaan vastuuta luonnosta ja elinympäristöstä

Sosiaalisina ja vuorovaikutuksellisina taitoina oppilas oppii

- oma-aloitteisuutta
- keskittymiskykyä, herkkyyttä, eläytymiskykyä ja itseluottamusta
- ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän työskentelystä
- työskentelemään vuorovaikutuksessa ryhmän ja ympäröivän yhteisön kanssa
- käyttämään kulttuuripalveluja

Arviointikyky kehittyy oppilaan oppiessa

- arvostamaan, tulkitsemaan ja arvioimaan sekä omaa että muiden työskentelyprosessia, oppimista ja tuloksia
- arvioimaan visuaalisten taiteiden teoksia, tuotteita, rakennettua ja luonnonympäristöä sekä mediaympäristöä

4.3 Kuvataiteen keskeiset sisällöt

Opetuksen tavoitteet ja sisällöt rakennetaan niin, että ne opintokokonaisuudesta toiseen edettäessä monipuolistuvat ja syvenevät. Opetus on teemallista ja siinä otetaan huomioon

oppilaan ikä ja kehitysvaihe. Kuvataiteen perusopetuksen tavoitteena on, että oppilas oppii kuvallisia ajattelunvalmiuksia ja kuvan tekemisen perustaitoja ja käsitteitä usealla eri kuvataiteen osa-alueella sekä oppii kehittämään ja tuomaan esiin omaa kuvallista ilmaisuaan.

Tavoitteena on, että oppilas oppii kuvallisia ajattelunvalmiuksia ja kuvan tekemisen perustaitoja ja käsitteitä usealla eri kuvataiteen osa-alueella sekä oppii kehittämään omaa kuvallista ilmaisuaan.

Oppilas harjoittelee kuvan visuaalisten peruselementtien käyttämistä sekä tutustuu eri materiaaleihin ja eri tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin. oppilas harjoittelee materiaalien ja työskentelyvälineiden käyttämistä tarkoituksenmukaisesti, turvallisesti ja kestävän kehityksen mukaisesti. Opintoissa tarkastellaan kuvataiteen ja arjen kuvia sekä kehitetään oppilaan kulttuurin, nykyaikaisen taiteen ja taidehistorian tuntemusta. Oppilas tutustuu esineympäristöön, muotoilun perusteisiin, rakennettuun ja luonnonympäristöön.

Kuvallinen työskentely pohjautuu oppilaan havaintoihin, mielikuviin ja mielikuvitukseen. Oppilas opettelee tulkitsemaan ja arvioimaan sanallisesti omaa sekä muiden työskentelyä ja töitä.

Työpajaopinnot

Tavoitteena on, että oppilas syventää ja kehittää taiteellista ilmaisukykyään yhdellä tai useammalla kuvataiteen alueella. Työpajoissa oppilas syventää taitojaan ja tietojaan sekä perehtyy aiempaa perusteellisemmin materiaalien ja tekniikoiden mahdollisuuksiin oman ilmaisunsa välineenä. Tavoitteena on myös, että opintojen aikana oppilaan kyky itsenäiseen työskentelyyn kehittyy ja hän oppii tekemään tietoisesti valintoja omassa ilmaisussaan sekä perustelemaan niitä. Oppilas opettelee arvioimaan omaa ja muiden työskentelyä ja töitä. Oppilas saa monipuolisia kokemuksia työskentelystä yhdessä muiden kanssa.

Keskeisiä sisältöalueita ovat kuvallinen ilmaisu, taiteen tuntemus, taidehistoria ja nykyaikaisen kuvan kuvasto, oppilaan oma kulttuuriperintö ja hänelle vieraiden kulttuurien kuvallinen maailma, rakennettu ja luonnon ympäristö, esineympäristö ja kuvallinen media. Työpajatyöskentelyssä voidaan yhdistää teemallisiksi kokonaisuuksiksi kuvataiteen eri osa-alueita ja toteutetaan taiteiden välisiä teemoja.

4.4 Käsitteiden taiteen keskeiset sisällöt

Käsitteiden perusteiden tavoitteena on, että oppilaan kokonaisvaltainen ja myönteinen minäkuva ja itsetunto kehittyvät oman työskentelyn avulla. Oppilas perehtyy monipuolisesti materiaalien ja tekniikoiden ilmaisullisiin mahdollisuuksiin sekä taitojen ja tietojen soveltamiseen käsitteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Käsitteiden perusteissa oppilas oppii ilmaisemaan itseään käsitteiden kaikilla osa-alueilla, joita ovat esinesuunnittelu ja

esineiden valmistus, tekstiilien ja vaatetuksen suunnittelu ja valmistus sekä ympäristön suunnittelu ja rakentaminen. Oppilas havainnoi ympäristöä ja harjoittelee tilan ja suhteiden ymmärtämistä sekä rakenteiden tuntemusta ja visuaalisten ilmaisukeinojen käyttöä. Hän perehtyy luovaan ongelmanratkaisuun.

Tavoitteena on käsityön ymmärtäminen laajana valmistusprosessin ja valmiin tuotteen kokonaisuutena, johon kuuluvat suunnittelu, valmistus ja käyttö tietyssä tarkoituksessa. Luovuus, ongelmanratkaisukyky, itseilmaisus ja omien sekä toisten töiden arvostaminen luovat pohjan seuraaville tasoille opinnoissa.

Tavoitteena on, että opiskelun teemat ja tehtävät valitaan niin, että oppilaat kokevat tekemisen ja oppimisen iloa. Oppilas harjoittelee työhön keskittymistä ja omasta työtilasta ja -välineistä huolehtimista. Oppilas oppii arvostamaan omaa ja ryhmän työskentelyä ja töitä. Tavoitteena on, että oppilas tutustuu oman alueellisen kulttuurinsa ja muiden kulttuurien käsityöhön ja muotoiluun.

Jokaisella perusopetuksen tasolla painotetaan tiettyä käsityönilmaisun piirrettä, joka on johdettu yleisistä tavoitteista. Opetusohjelma ei toistu vuosittain sisällöltään täysin samana, vaan kaikille perusopintojen tasoille suunnitellaan yhteinen työvuosikohtainen teema. Valmistustekniikat ja suunniteltavat tuotteet ilmentävät vuosittaista teemaa ja tarkastelukulma on kunkin perusopintojakson oma painotusalue.

Osa käsityötekniikoista on mukana monella perusopintojaksolla. Tekniikkaan ja työvälineisiin tutustuminen aloitetaan helpoilla tehtävillä ja asteelta toiselle siirryttäessä tehtävät vaikeutuvat ja osaaminen syvenee. Mukaan otetaan lisäksi historia ja kulttuurisidonnaisuus. (Kts. liite 2.)

Työpajaopinnot

Työpajoissa syvennetään perusopinnoissa saavutettuja taitoja ja tietoja. Käsityön työpajaopinnojen tavoitteena on, että oppilas syventää ilmaisuaan ja vuorovaikutustaitojaan. Hän kehittää ongelmanratkaisutaitojaan koko työpajaopinnojen ajan.

Tavoitteena on, että oppilas oppii käyttämään työskentelynsä sopivia työtapoja, tekniikoita ja materiaaleja. Oppilas suunnittelee ja valmistaa tuotteita, joiden tekemisessä yhdistyvät taidollinen ja tiedollinen osaaminen sekä elämyksellisyys ja sosiaalinen vuorovaikutus. Oppilas opettelee yhdistämään visuaalisia, käyttötarkoituksen mukaisia, ekologisia, taloudellisia ja teknologisia ominaisuuksia käsityötuotteeseen. Oppilas harjoittelee itsenäistä työskentelyä, käsityöprosessin sanallistamista ja itsearviointia suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Oppilas ymmärtää suomalaista tekstiili-, esine- ja ympäristökulttuuria sekä kulttuurien erilaisuutta. Oppilas hahmottaa elinympäristön monimuotoisuutta sekä ympäristön kulttuuriarvoja. Oppilas tutustuu käsityöhön taiteena ja harrastuksena sekä ammatillisena toimintana, taitoteknologiana, alueellisena kulttuurina ja kulttuuriperintönä. (Kts. liite 2.)

5 ARVIOINTI

5.1 Oppilasarviointi

Arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan edistymistä opinnoissa. Arvioinnin lähtökohtana on se, että oppilaita ei verrata toisiinsa vaan itseensä. Arviointi on kannustavaa ja rohkaisevaa ja ohjaa myös omien tavoitteiden asettamiseen. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta itsearviointiin. Arvioinnin kohteina ovat visuaalisten taiteiden yhteiset tavoitteet ja oppilaan valitseman suuntautumisvaihtoehdon tavoitteiden saavuttaminen.

Oppilas saa työskentelystään ja suorituksistaan sanallista palautetta suullisesti ja/tai kirjallisesti koko opintojensa ajan. Lukuvuosittain järjestetään oppilastöiden näyttely. Visuaalisten taiteiden työskentelytapoihin kuuluu oppimisportfolion laadinta koko opintojen ajan.

Oppilaalle tiedotetaan seuraavista arvioinnin perusteista: arvioinnin tehtävät ja kohteet (opetuksen tavoitteet s. 6), arviointikriteerit, opintojen etenemisen edellyttämät suoritukset, arvioinnin oikaiseminen ja päättötodistuksen sisältö. Visuaalisten taiteiden perusopetuksen päättötodistuksessa ei käytetä numeroarvostelua.

5.2 Todistus

Oppilas saa taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän päättötodistuksen kuvataiteen tai käsityön taiteen perusopetuksesta suoritettuaan kaikki 10 opintokokonaisuutta. Kaikki oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet merkitään päättötodistukseen. Mikäli oppilas ei ole suorittanut koko yleistä oppimäärää, hänelle annetaan pyydettäessä suoritetuista opinnoista osallistumistodistus.

Oppilaalle annetaan pyydettäessä todistus suoritetuista opintokokonaisuuksista mahdollisine suuntautumisvaihtoehtoineen ja läsnäolotodistus.

Päättötodistus sisältää seuraavat asiat:

- Koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen nimi
- Taiteenala ja opinnot, joista päättötodistus annetaan
- Oppilaan nimi ja syntymäaika
- Opiskeluaika vuosina
- Oppilaan suorittamat opintokokonaisuudet ja oppilaan saaman opetuksen tuntimäärä niissä (laskennan perustana käytetään 45 minuutin pituisia oppituntia)
- Rehtorin allekirjoitus ja oppilaitoksen leima

- Lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- Opetusministeriön myöntämän koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä tai kunnan päätös (päivämäärä) opetussuunnitelman hyväksymisestä
- Maininta, että taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä koostuu vähintään kymmenestä opintokokonaisuudesta
- Maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen vahvistamien taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden 2005 mukaisesti

LIITE 1 Käsityön opintokokonaisuudet

OPINNOT	TAVOITTEET	SISÄLLÖT	KÄSITYÖN PERUSOPINTOJEN OSA-ALUEET		
1. ASTUMME KÄSITYÖN POLULLE	<ul style="list-style-type: none"> - luoda turvallinen ja virikkeellinen oppimisympäristö, joka kannustaa havainnolliseen ja taiteelliseen työskentelyyn - havainnoida ja aistia ympäröivää luontoa ja rakennettua ympäristöä sekä esine- ja tekstiiliympäristöä - harjoitella kuvallista suunnitelmien tekoa 	<ul style="list-style-type: none"> - opiskellaan perustekniikoita esine- tekstiili- ja ympäristökäsityön alueella - opetellaan käyttämään ja pitämään huolta käsityöhön tarvittavista perustyövälineistä opetellaan siistin ja turvallisen työskentely-ympäristön merkitys 	Esinesuunnittelu ja esineiden valmistus esim. <ul style="list-style-type: none"> - metalli - puu - paperi - keramiikka - punonta - lasi - kierrätys, ekologiset materiaalit 	Tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu ja valmistus esim. <ul style="list-style-type: none"> - kankaan kuviointi - värjäys - kudonta - huovutus - ompelu ja kirjonta - neule ja virkkaus - punonta ja solmeilu - kierrätys ja ekologiset materiaalit 	Ympäristön suunnittelu ja rakentaminen esim. <ul style="list-style-type: none"> - luonnon ympäristö - rakennettu ympäristö - kulttuurimaisema
2. INNOSTUMME IDEASTA	<ul style="list-style-type: none"> - syventää suunnittelun merkitystä - pohtia materiaalien, muodon, valon ja varjon vaikutusta valmiissa tuotteessa 	<ul style="list-style-type: none"> - tehdään omien suunnitelmien mukaan esine-, tekstiili- ja ympäristötuotteita - kehitetään kolmiulotteista hahmottamista valmistetaan tuotteita, joissa näkyy oma ilmaisu 			
3. MATERIAALIEN MAHDOLLISUUDET	<ul style="list-style-type: none"> - syventää käsityöalueen eri tekniikoiden tuntemusta - opiskella värien ja erilaisten materiaalien ilmaisullisia mahdollisuuksia 	<ul style="list-style-type: none"> - valmistetaan ja kuvioidaan materiaaleja omiin tuotteisiin - opitaan itse valitsemaan tuotteeseen ilmaisultaan ja käytännöllisyydeltään sopivin materiaali 			
4. VALINNOILLA VALMIIKSI	<ul style="list-style-type: none"> - käsityöprosessi ja sen analysointi - oman työskentelyn ja tuotteen arviointi 	<ul style="list-style-type: none"> - opitaan valitsemaan omiin suunnitelmiin oikeat materiaalit ja arvioidaan aikataulu 			
5. LUOMME YHDESSÄ!	<ul style="list-style-type: none"> - tutustua projektityöskentelyyn - pitkäjänteisemmän ja tavoitteellisemman projektin suunnittelu ja toteuttaminen yhdessä ryhmänä toimien eri tahojen kanssa 	<ul style="list-style-type: none"> - teemallinen projekti voidaan toteuttaa esim. tuotesuunnitteluprojektina, ympäristötaiteena - tuodaan esille omaa ilmaisua ja osaamista ryhmässä - tutustutaan suomalaiseen tekstiili-, esine- ja ympäristökulttuuriin sekä kulttuurien erilaisuuteen 			
6. OMALLE KÄSITYÖN POLULLE	<ul style="list-style-type: none"> - syventyä oman käsityöilmaisun löytämiseen - opinnot valmistavat oppilasta työpajatyöskentelyyn 	<ul style="list-style-type: none"> - keskitytään jaksottaisesti yhteen käsityöilmaisun muotoon, sisältöinä: esinesuunnittelu ja valmistus, tekstiilin ja vaatetuksen suunnittelu ja valmistus 			
7.-9. TYÖPAJAOPINNOT	<ul style="list-style-type: none"> - syventää tietojaan ja taitojaan käsityötekniikoissa sekä perehtyy aiempaa perusteellisemmin materiaalien ja tekniikoiden mahdollisuuksiin oman käsityöilmaisunsa välineenä - kehittää itsenäistä työskentelyä 	<ul style="list-style-type: none"> - keskitytään joko jaksottaisesti yhteen käsityöilmaisun muotoon tai teemallisiin käsityön eri osa-alueita käsittäviin kokonaisuuksiin 			
10. KOKEILEVA TYÖPAJA	<ul style="list-style-type: none"> - syventää omaa käsityöilmaisua 	<ul style="list-style-type: none"> - erilaisten materiaalien vapaa ja monipuolinen käyttö teeman mukaan 			

LIITE 2 Kuvataiteen opintokokonaisuudet

OPINNOT	TAVOITTEET	SISÄLLÖT	KUVATAITEEN PERUSOPINTOJEN OSA-ALUEET		
1. ASTUMME KUVATAITEEN POLULLE	<ul style="list-style-type: none"> - luoda turvallinen ja virikkeellinen oppimisympäristö, joka kannustaa havainnolliseen ja taiteelliseen toimintaan ja ilmaisurohkeuteen - opitaan kuvataiteen perustekniikoita ja -työtapoja - opitaan ”lukemaan” taide- ja käyttökuvia katsomalla ja keskustelemalla niistä ryhmässä - opitaan huoltamaan välineet ja oma paikka työskentelyn päätteeksi 	<ul style="list-style-type: none"> - piirros-, maalaus-, rakentamis-, muotoilu-, painanta- ja yhdistelmätekniikoin työstetään luontoon, rakennettuun ympäristöön, taiteeseen, fantasiaan sekä omaan elämänpäiriin ja kiinnostuksen kohteisiin kuuluvia teemoja käynnistämällä ilmaisuprosessi, aistien, havaintojen, mielikuvien, tutkimisen ja kokeilujen kautta 	Tekniikat, esim. <ul style="list-style-type: none"> - Piirustus - Maalaus - Grafiikka - Kolmiulotteinen työskentely 	Kuvakielen osa-alueet: <ul style="list-style-type: none"> - Peruselementit (piste, viiva, pinta, tila, muoto) - Sommittelu - Värioppi - Valo, väri - Valo ja varjo 	<ul style="list-style-type: none"> - Taiteen oppiminen: - Itsetunnon kehittyminen - Oman ilmaisun kehittyminen
2. INNOSTUMME IDEASTA	<ul style="list-style-type: none"> - opitaan luovaa ideointia sekä idean kehittelyä ja jalostamista työskentelyprosessissa, luonnoksista ja kokeiluista alkaen valmiiksi teoksiksi 	<ul style="list-style-type: none"> - kunkin lukuvuosisuunnitelman teemoista toteutetaan eri menetelmillä omien ideoiden ja suunnitelmien mukaan töitä ja teoksia, joissa näkyy oma ilmaisu sekä kuvakielen, muodon ja tekniikan hallinnan kehittyminen 	<ul style="list-style-type: none"> - Keramiikka - Muotoilu - Tekstiilitaide 		<ul style="list-style-type: none"> - Taiteen ja kulttuurin tuntemus
3. MATERIAALIEN JA TEKNIKOIDEN MAHDOLLISUUDET	<ul style="list-style-type: none"> - syvennetään kuvataiteen eri tekniikoiden ja materiaalien tuntemusta kokeiluun ja harjoituksiin - opitaan lisää eri väri- ja muiden materiaalien sekä tekniikoiden ilmapisullisia erityispiirteistä ja mahdollisuuksia 	<ul style="list-style-type: none"> - opitaan itse valitsemaan teokseen käytettävät värit, materiaalit, työtavat jne. ja päättämään minkä materiaalin tai tekniikan ilmaisukieli parhaiten sopii käsillä olevan aihepiiriin työstämiseen - opitaan materiaalien ominaisuuksista inspiroitumalla löytämään uusia aiheita 	<ul style="list-style-type: none"> - Mediataide - Arkkitehtuuri - Ympäristotaide 		<ul style="list-style-type: none"> - Maailmankuvan kehittyminen - Monikulttuurisuus
4. LUOVA PROSESSI = ”MATKA” TEOKSEEN	<ul style="list-style-type: none"> - opitaan hahmottamaan omakohtaisen työskentelyn kautta taiteen luomisprosessin vaiheita ja etenemistä sekä arvioimaan itse prosessia ja sen tuotoksia 	<ul style="list-style-type: none"> - työskentelyprosessien ja teosten työvaiheita dokumentoidaan ja opetellaan arvioimaan esimerkiksi portfolion tai vastaavan koosteen muodossa 	<ul style="list-style-type: none"> - Tila- ja installaatiotaide 		<ul style="list-style-type: none"> - Universaali taide
5. LUOMME YHDESSÄ!	<ul style="list-style-type: none"> - tutustutaan projektityöskentelyyn - pitkäjänteisen ja tavoitteellisen projektin suunnittelu ja toteuttaminen - ryhmässä ja yhdessä eri tahojen kanssa toimien 	<ul style="list-style-type: none"> - teemallinen projekti voidaan toteuttaa esim. ympäristötaiteena, performanssina, tuotesuunnitteluprojektina, jne. - jaetaan omaa osaamista ryhmän 			

	<ul style="list-style-type: none"> - vahvistetaan kokemusten osallisuudesta yhteiseen kulttuuriin toimijana ja kokijana - verkostoidutaan 	<p>käyttöön ja opitaan toisilta ryhmän jäseniltä</p> <ul style="list-style-type: none"> - suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan omaa projektia etsien vaikutteita ja yhtymäkohtia perinteisistä ja nykyhetken vastaavista ilmiöistä Suomesta ja muiden kulttuurien piiristä 			
6. OMALLE KUVATAITEEN POLULLE	<ul style="list-style-type: none"> - etsitään oman taideilmaisun suuntaa ja muotoja, ja kokeillaan uusia tekniikoita, ilmaisutapoja ja sisältöjä - valmistaudutaan työpajatyöskentelyyn 	<ul style="list-style-type: none"> - keskitytään jaksottaisesti yhteen kuvataideilmaisun muotoon 			
7.-9. TYÖPAJAOPINNOT	<ul style="list-style-type: none"> - syvennetään tietoja ja taitoja kuvataiteen tekniikoissa sekä perehdytään aiempaa perusteellisemmin materiaalien ja tekniikoiden mahdollisuuksiin omassa kuvailmaisussa - kehitetään itsenäistä ja pitkäjänteistä työskentelyä 	<ul style="list-style-type: none"> - keskitytään yhteen tai useampaan kuvataideilmaisun muotoon tai teemallisiin työpajoihin kuvataiteen tai käsityön menetelmin 			
10. KOKEILEVA TYÖPAJA	<ul style="list-style-type: none"> - syvennetään ja uudistetaan omaa kuvailmaisua ja laajennetaan näkemystä taiteen muotojen ja ilmaisutyylien kehitymisestä ja muutoksista - saadaan rohkeutta kokeiluihin 	<ul style="list-style-type: none"> - erilaisten tekniikoiden ja materiaalien vapaa ja monipuolinen käyttö ja yhdistely esillä olevan teeman mukaan 			

